

הרצתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

תוכן עניינים

- א. והילכתא כרב ושמואל לחומרא.....2
- ב. לול פתוח מן הבית לעלייה אמר רב הונא אם יש לו פתח אחד חייב במזוזה אחת אם יש לו ב' פתחים חייב בשתי מזוזות.....3
- ג. האי אינדרונא דאית ליה ארבעה באבי חייב בארבע מזוזות ... אף על גב דרגיל בחד3
- ד. האי פיתחא דאקרנא חייב במזוזה ... לית ליה פצימין ... עדי פצימי ... דלא הוה ליה אלא פצים אחד משמאלא ועבידא ליה מזוזה4
- ה. ביתך ביאתך מן הימין ... דרך ביאתך מן הימין דכי עקר איניש כרעיה דימינא עקר.....5
- ו. מה להלן על הספר אף כאן על הספר.....6
- ז. וכתבתם כתיבה תמה.....7
- ח. ארבע פרשיות שבתפילין מעכבות זו את זו ואפילו כתב אחד מעכבן ... לקוצו של יו"ד ... כל אות שאין גויל מוקף לה מארבע רוחותיה פסולה.....8
- ט. ת"ר לטטפת לטטפת לטוטפת הרי כאן ד' ... הא כיצד כותבן על ד' עורות ומניחן בד' בתים בעור אחד ואם כתבן בעור אחד והניחן בד' בתים יצא ... ריוח בניחן ... אינו צריך ושויין שנותן חוש או משיחה בין כל אחת ואחת ואם אין חריצין ניכר פסולות.....11
- י. תפלה של יד כותבה על עור אחד ואם כתבה בארבע עורות והניחה בבית אחד יצא וצריך לדבק.....14
- יא. שאם אין לו תפילין של יד ויש לו שתי תפילין של ראש שטולה עור על אחת מהן ומניחה ... תפלה של יד עושין אותה של ראש ושל ראש אין עושין אותה של יד לפי שאין מורדין מקדושה חמור' לקדושה קלה ... הא בעתיקתא הא בחדתתא 15
- יב. כיצד סדרן קדש לי והי' כי יביאך מימין שמע והי' אם שמוע ... החליף פרשיותיה פסולות.....16

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת מנחות

דף לד.

א. והילכתא כרב ושמואל לחומרא

בית שער¹ העומד בין הגנה לבית, חייב בשתי מזוזות, אחת במקום שפתוח לבית ואחת במקום שפתוח לגנה.

ולפיכך כניסה לחדר המדרגות שיש שם פתח, שתי מזוזות ומשקוף היוצרים צורת הפתח, יש לקבוע שם מזוזה בברכה. ואם אין בה דלת כלל, יקבע מזוזה בלי ברכה².

אם בחדרי מדרגות³ יש כמה כניסות היוצרים צורת הפתח זה לפנים מזה כולם בכלל שערי הבית, ויש לקבוע בכולם מזוזה. ואם הכניסה לבית היא בקומת העמודים התומכים את הבנין, אין העמודים נחשבים למזוזות הבית, ואין לקבוע בהם מזוזות, אלא אם כן יש משקוף היורד בין העמודים מן התקרה היוצר צורת הפתח.

חדר המיועד לחניית רכב, יש מי שכתב⁴ שחייב במזוזה, אם המקום מקורה ועם שער ודלת. ואם אין שם דלת יקבע בלי ברכה. ולדעת הרמב"ם גם כשיש שם דלת פטור ממזוזה. ולכן אין לקבוע שם מזוזה בברכה, אלא יקבענה בלי ברכה.

מעלית, יש אומרים⁵ שאינה חייבת במזוזה, כיון שלא עשויה לדירה אלא דירת עראי, שהרי היא מטלטלת ואין בה מקום קבע. [והיינו אף באופן שיש בה ד' אמות על ד']

¹ שו"ע ונו"כ יו"ד רפו ט

² בשו"ת בנין אב הלק א' (סימן מד)

³ שם

⁴ שו"ת משנה הלכות ח"ו (סי' קפט), ושו"ת או נדברו ח"ג (סימן נה) דהדר הננייה חייב במזוזה, גם אותו שאינו מחובר לבית, שהפתח מיוחד לכניסה ויציאה ולאדם ההולך שם פעמים ביום להוציא המכוננית ולהכניס. והגר"מ פיינשטיין זצ"ל אמר, שאין צריך לפרסם מודעה על כל הלכה, ולדינא מסכים דחייב במזוזה. ואמנם אם החדר פחות מד' אמות על ד' אמות אין צריך לקבוע מזוזה. וע"ש עוד.

⁵ לכאורה יש לדון לחייב מעלית במזוזה, מצד שהיא כבית שער לדירה וגינה שחייב במזוזה. וע"ש בפתחי תשובה (ס"ק יא) שכתב, דבית שער אפי' אין בו ד' על ד' חייב במזוזה. וכ"כ גם הרש"ש (סוכה ג ב) משום דלמילתיה חזי. וכ"כ בשו"ת מהרש"ם ח"א (סי' עא) בשם כמה פוסקים, והובאו דבריהם בשו"ת בצל החכמה ח"ג (סי' פ – פב). בשו"ת בצל החכמה הנ"ל כתב, דלא דמי לבית שער שהוא קבע, והכא חשיב כדירת עראי, והרי בגמ' פטרו סוכה בימי החג ממזוזה מטעם זה שאינן עשויות לדירת קבע. ולפי זה מעלית שבודאי אינה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת מנחות

אמות]. וגם הפתח הקבוע שבבנין שדרכו נכנסים למעלית, פטור מן המזוזה. ויש אומרים⁶ שהמעלית חייבת במזוזה. והמנהג כסברא ראשונה. והמחמיר לקבוע שם מזוזה בלי ברכה, תבוא עליו ברכה.

ב. לול פתוח מן הבית לעלייה אמר רב הונא אם יש לו פתח אחד חייב במזוזה אחת אם יש לו ב' פתחים חייב בשתי מזוזות

ארובה שבין⁷ בית לעליה ועולים לה בסולם ועושים סביב הסולם היקף מחיצות פעמים למטה ברגלי הסולם ופעמים למעלה בראשו ויש בו צורת פתח במקום שעושין אותו חייב, ואם עשו למעלה וגם למטה חייב בשתיים.

ג. האי אינדרונא דאית ליה ארבעה באני חייב בארבע מזוזות... אף על גב דרגיל בחד

לדירה קבועה, וגם אינה קבועה במקומה ונעקרת מהיות בית – שער כל שעה, כי נועדה להיות בתנועה לעלות ולרדת, בודאי שהיא פטורה ממזוזה, גם אם היא בית שער לבית קבוע. וע"ש שהאריך להוכיח דבית שער שאינו קבוע פטור ממזוזה. וע' בדעת קדושים (סי' רפו ס"ק מז) ובמקדש מעט (שם ס"ק לו). ל. וכ"פ בשו"ת באר משה ח"ב (סי' פח).

⁶ דמעלית דמיא לבית שער הפתוח לדירה, דחייב במזוזה. וכ"פ במנחת יצחק ח"ד (סי' צג). ובשו"ת להורות נתן חלק ג' (סימן עב) כתב שיקבע המזוזה בלי ברכה. ועיין בשו"ת בנין אב חלק א' (סימן מד אות ד'), ובספר חובת הדר (פרק ה' אות יא הערה כה). כתב, פתחי מעלית חייבים במזוזה בפתחי הבנין שדרכו נכנסים למעלית, ובקומה הסמוכה לרה"ר יקבע המזוזה מימין הנכנס למעלית וכו'. ע"ש. ועל כל פנים כבר פשט המנהג שאין מחמירין לתת מזוזה בפתח מעלית. ועיין בהליכות עולם חלק ח', שדן להשוות להא דאיתא בסוכה (ח ב) שתי סוכות של יוצרים, שהפנימית חייבת במזוזה, והחיצונה פטורה, ואינה כבית שער משום דלא קביעא. וכן פסק הרמב"ם (פ"ו מהל' מזוזה ה"ט), "לפי שהחיצונה אינה קבועה". והראב"ד בהשגות כתב, משום שאף הפנימית אין לה קבע. ולכאורה לדברי הראב"ד י"ל שהמעלית אף שאינה קבועה אלא עולה ויורדת מ"מ הבתים שנכנסים דרכה אליהם, קבועים הם, וא"כ יש לחייבה במזוזה אף על פי שאינה קבועה, ורק לדעת הרמב"ם שכל שהחיצונה לא קבועה פטורה ולא חשיבא כבית שער, יש לפוטרה. אולם יש לחלק ולומר דשאני מעלית שכל יסודה אינו אלא אך ורק לעלות ולרדת דרכה אל הבתים וגריעא אף מסוכה החיצונה, אבל סוכה החיצונה יש לה קביעות קצת, שהיא עומדת יציבה במקומה. ונראה שגם הפתח הקבוע בבנין שדרכו נכנסים למעלית פטור מן המזוזה, שכן אינו משמש אלא לצורך כניסה למעלית, והואיל והמעלית עצמה פטורה, שאינה חשובה לדירת קבע, גם הפתח שבבנין פטור.

⁷ שו"ע ונו"כ שם יט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

אם יש בבית⁸ הרבה פתחים פתוחים לחצר או לרשות הרבים ונעשו כולם לכניסת ויציאת בני הבית, כולם חייבים, אפילו נתמעטו הדיורים שאין רגילין עתה לצאת ולבא אלא באחת מהם.

אפילו לא היו מתחילה הרבה דיורים אלא שדר בו לבדו ועשה פתחים הרבה לכניסה ויציאה, ואף על פי שאינו רגיל לצאת ולבא אלא באחת מהן, חייב לעשות מזוזה בכל פתח ופתח הואיל ומתחלה נעשו לכניסה ויציאה.

מרתף שיש⁹ לו פתח מן הרחוב שמכניסין בו יין בחביות גדולות ויש לו פתח קטן מן הבית שנכנסים ויוצאים בו תמיד, אם פתח הקטן ראוי למזוזה שיש בו גבוה עשרה ורוחב ארבע¹⁰ חייבת, כיון שנכנסין ויוצאין תמיד דרך אותו הפתח הקטן ושם הוא עיקר תשמישן לפיכך חייבת במזוזה.

הגדולה פטורה מפני שאין תשמישה שם בכניסה ויציאה אלא לפעמים כשצריך להכניס בו היין בחביות, ואין זה תשמיש אלא במקרה ואינה נקראת פתח ובטלה היא לגבי פתח קטן שנכנסין ויוצאים בה תדיר.

אולם אם אין בקטן שיעור פתח הראוי למזוזה עושין בגדולה, אף על פי שמשתמשין בקטן בטלה דעתו שאינו אלא מעשה חור בעלמא וזו היא עיקר הפתח.

מרתף שאין בו¹¹ פתח עם מזוזות לכנוס בו, אלא שהמזוזות והפתח הם שוכבים על הארץ, נראה לי דפטורה, דלא נקראת מזוזה אלא כשעומדת.

**ד. האי פיתחא דאקרנא חייב במזוזה ... לית ליה פצימין ...
עדי פצימי ... דלא הוה ליה אלא פצים אחד משמאלא
ועבידא ליה מזוזה**

⁸ שו"ע ונו"כ שם יז יח

⁹ רמ"א שם יח

¹⁰ לבוש וש"ך שם כו

¹¹ חיי אדם חלק א כלל טו סעיף טו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

כבר התבאר לעיל דף לג: שאין הבית חייב במזוזה¹² לכולי עלמא ולברך על קביעתה אלא כשיהיה לו ב' מזוזות ומשקוף על גביהם.

אין לו אלא מזוזה א' כגון שמעך א' עובי הכותל להלאה מהפתח, אם המזוזה מעד שמאל, פטור. כזה

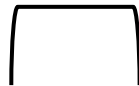
ואם מעד ימין, כזה

יש אומרים דחייב.

ויקבענה בלא ברכה.

ודוקא שהכותל עובר להלאה מהפתח, כזה

דאם לא כן, שהפתח ממלא כל הרוח, כזה

חייב, אף על פי שאין פנים בעד א' מ"מ כותלי הבית שמן הצדדים חשיבי כמזוזות הוי קצה הכותל במקום מזוזה, דכל מקום שהכותל כלה מקרי מזוזה.

ה. ביתך ביאתך מן הימין ... דרך ביאתך מן הימין דכי עקר איניש כרעיה דימינא עקר

צריך לקובעה¹³ בימין הנכנס, דדרשינן (דברים ו פסוק ט) בִּיתְךָ דרך ביאתך, כלומר ימין לביאה כשנכנס לבית, שהעוקר עצמו ללכת עוקר קודם את רגל ימין.

קבעה משמאל פסולה, דדרך ביאתך בעינן. ונחשב כאילו לא הניח מזוזה כלל, ולכן צריך להסירה מעד שמאל ולהניחה בעד ימין. י"א¹⁴ שיחזור

¹² שו"ע ונו"כ רפז א ובש"ך א חיי אדם חלק א כלל טו סעיף ה - ט

¹³ שו"ע ונו"כ רפ"ב ב

¹⁴ ילקוט יוסף שובע שמחות א מקום וסדר קביעת המזוזה וברכתה סעיף עד והליכות עולם ה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטלי 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסכת מנחות

לברך, אשר קדשנו במצותיו וצונו לקבוע מזוזה, על קביעתה בעד ימין. וי"א¹⁵ שאינו חוזר לברך.

ואפילו אם הוא אטר ברגליו¹⁶ ורגל שמאל עוקר תחילה¹⁷, יקבענה בימין כיון שהיא לשמירת¹⁸ כל הבאים בבית. ואפילו אם א' לברו דר בבית והוא אטר או שכל בני הבית אטרים, יקבענה בימין¹⁹.

ו. מה להלן על הספר אף כאן על הספר

כבר התבאר לעיל דף לב. שג' עורות הן גויל וקלף ודוכסוסטום.

גויל – עור בהמה או חיה, שהעבירו השער ממנו ומכשירים את מקום השיער לכתובה ומלחוחו במלח ועיבדו אותו בקמח ובעפצים וכיוצא בהם מדברים שמכווצים את העור ומחזקים אותו, הוא הנקרא גויל, והוא שלא חילקו אותו בעביו לשנים, כדרך שהעבדנים עושים, אלא שהוא שלם, בלי שום קילוף ותיקון, ולא נחתך ממנו ולא נלקח ממנו בעביו כלום כדי להשוותו ולתקנו, ועל שם כך נקרא גויל, שכל דבר שלם ובלתי מתוקן נקרא גויל, כדרך שאבנים שלימות, וכותבין במקום השיער ולא במקום הבשר.

¹⁵ חיי אדם חלק א כלל טו סעיף יז

¹⁶ לבוש ועיין חי' רע"א

¹⁷ ולא אמרינן יניחנה בשמאל דדרך ביאתך הוא לגבי ידיה מידי ההוי אתפילין, דשאני מזוזה דהוי לשימור כל בני הבית, מה שאין כן בתפילין דהויין ליה לחודיה. הב"י בשם המרדכי. ומה שדרשו ביתך דרך ביאתך ולא כפשוטו, נראה לי משום דקשיא להו ז"ל כיון דסופינו לרבות מבשעריך כל השערים אחד שערי בתים ואחד שערי הצירות כו' כדכתיבנא לעיל ריש סימן רפ"ו, אם כן ביתך למה לי, על מזוזות שעריך הוה ליה למכתב ודיו, ואי משום בית דירה קאתי לאשמועינן, על מזוזות שערי דירתך היה לו לומר כיון שעיקר בית משום דירה כתבו, לכך דרשוהו גם כן ביאתך, ואין להקשות אם כן דלמא כוליה להכי הוא דאתא ובית דירה מנלן, דאם כן ביאתך הוה ליה לומר מאי ביתך, אלא שמע מינה תרתין, נ"ל. לבוש שם

¹⁸ בעושה אותה משום מצוה רשאי לחשוב בשכר מצוה ישמרהו ד'. אבל העושה רק לכוונת שימור אין לו שמירה, אלא סכין היא בעיניו, תשובת גנת ורדים חלק א' באו"ח כלל ב' סימן כ"ח עלה מ"ה ע"ד נסוף ד"ה אין זו

¹⁹ דלא דמי לתפילין שהם מצות שבנופו לכך אולינן בתר ימין ידיה משא"כ מזוזה דאינה אלא חובת הבית לכך אולינן בתר ימין של כל האדם והיינו שלא חילקו בש"ס ופוסקים בין בני הבית אטרים או לא וכן נראה דעת הרב שלעולם מניח בימין וכן נוהגין. ש"ך שם ה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

קלף – הוא החלק החצון של העור של העור בצד השיער, שכשמחלקין את הגויל לשנים ומפרידים אותו מהחלק הדבוק לבשר, חלק היצון זה הוא שנקרא קלף, וכותבין עליו בצד הפנימי שכלפי הבשר.

דוכסוסטום – החלק הפנימי של העור שבצד הבשר ונקרא דוכסוסטום כי דוך הוא מקום בלשון ארמי וסוסטום הוא בשר בלשון יון וביאורו "מקום בשר" וכשחולקין את העור לשבניים ומפרידים את החלק החיצון של צדד השיר החלק הנותר הסמוך לבשר הוא הדוכסוסטום, וכותבין בו בצד החצון שכלפי השיער והכלל שבשניהם כותבים במקום שנחלק.

בימינו אין אנו בקיאים בחלוקת העורות אלא מצד הבשר גוררים הרבה את חלק הדוכסוסטום, עד שאין נשאר אלא הקלף וכיון שלא ניתן לנו השיעור המדויק כמה מהעובי הוא 'קלף' וכמה 'דוכסוסטום', לכן יש לגרר כמה שיותר מצד הבשר וכמה שפחות מצד השיער.

הלכה למשה מסיני שיהיו כותבין המזוזה על דוכסוסטום וכותבין במקום השיער. כתבה על הקלף או על הגויל, כשרה. לא אמרו דוכסוסטום, אלא למצוה.

וכתב הרמב"ם אף על פי שכך היא הלכה למשה מסיני לכתוב ס"ת על הגויל ותפילין על הקלף ומזוזה על דוכסוסטום מ"מ אם כתב ס"ת על הקלף כשר ולא נאמר גויל אלא למעט דוכסוסטום שאם כתב עליו ס"ת פסולה וכן אם כתב המזוזה על הקלף או על הגויל כשר לא אמרו על דוכסוסטום אלא למצוה אך הטור מכשיר בס"ת גם על דוכסוסטום.

וכבר נתבאר שעל קלף שלנו כותבין הכל ספר תורה תפילין ומזוזות שהקלף שלנו הוא יותר מובחר מגויל ויותר נאה מגויל. וכותבים בצד הבשר וכותבים בצד הפנימי שכלפי הבשר ואם כתב בצד החצון שכלפי השיער להרמב"ם פסול ולהטור כשר. ובדיעבד אם טעה וכתב על צד השיער יש להקל בשעת הדחק כשאין מזוזה אחרת.

ז. וכתבתם כתיבה תמה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסכת מנחות

כבר התבאר במסכת שבת דף קג: שבכתיבת סת"ם (ספרי תורה תפילין ומזוזות) צריך לכתוב כתיבה תמה²⁰ ושלימה בתמונת האותיות כפי מה שלמדוהו מהתלמוד וקבלת הראשונים וע"פ הסוד וכמבואר בב"י. ואם אות במקצתו נדמה לאות אחר אין זה כתיבה תמה²¹.

וצריך²² שלא תדבק שום אות בחברתה, אלא כל אות תהיה מוקפת גויל. ויכתוב כתיבה תמה כלומר שלימה שלא יחסר אפילו קוצו של יו"ד כלומר עוקץ שמאל של יוד וכ"ש אם חסר רגל ימין דפסול ולכתחלה יכתוב כתיבה גסה קצת, שלא יהיו נמחקים מהרה. וכן מצוה ליפותן מבחוץ ומבפנים

ויזהר שלא יכתוב²³ ביתי"ן כפי"ן ביתי"ן זייני"ן נוני"ן נוני"ן זייני"ן וכל כיוצא בזה. ובכלל זה כל אות אשר צריכה להיות בזוית מרובעת לא תהיה עגולה ולהפך, וכל האותיות אשר מורכבים מראש ורגל (א' ג' ו' ז' ח' ט' י' ל' מ' נ' ע' פ' צ' ש') צריך שיהיה ניכר הראש והרגל, ואם אין ראש או אין רגל ואפילו עשוי הראש כמין משולש וקדקדו מחובר לגוף האות נפסלת האות, זולת רגל הה"א והקו"ף שאין מעכב שיהיה לה ראש ורגל אלא אף אם אינה אלא קו ישר בעלמא כשר.

ה. ארבע פרשיות שבתפילין מעכבות זו את זו ואפילו כתב אחד מעכבו ... לקוצו של יו"ד ... כל אות שאין גויל מוקף לה מארבע רוחותיה פסולה

כבר התבאר לעיל דף כט. שצריך לכתוב²⁴ כל אות כדינה, ולא יחסר אפילו קוצו של יו"ד כלומר עוקץ שמאל של יוד²⁵, שפסול בחסרונו לרוב

²⁰ או"ח רמ"א לו א ומ"ב ד

²¹ ביאור הלכה לו ד"ה ולא יהיה

²² שו"ע ונו"כ או"ח לב ד ורמ"א שם

²³ מ"ב שם יד

²⁴ רמ"א או"ח לב ד

²⁵ בבה"ל סי' לו, משנת סופרים אות י ד"ה גם כתב שלדעת רבינו תם בתוס' כאן היינו העוקץ הקטן שיורד למטה בצד שמאל, ואם חסרו פסול. וכתב החזו"א סי' ט סק"ב. שהמיקל בזה הוא בכלל קרקפתא דלא מנח תפילין.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ה"ץ 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

הפוסקים²⁶, וכ"ש אם חסר רגל ימין דפסול²⁷, וי"א שהוא התג בראש היו"ד²⁸, וגם יזהר בתנין של שעטנ"ז ג"ץ ובדיעבד אם לא תייג לא פסול²⁹. ויש פוסלין³⁰ ע"כ מהנכון מאד לחוש לזה ולתקנם אח"כ ואפילו בתו"מ מהני תיקון.

וכל אות צריך שיהא עליו צורתו הראוי לאותו אות, ואם לאו פסול, ובוה אין חילוק אם לא נכתב כהלכתו או אם אח"כ נתקלקל.

כל אות שאין גויל מוקף לה מארבע רוחותיה פסולה ובדין זה יש שני פרטים³¹.

דוקא אם לא היה מוקף גויל קודם כתיבה, אבל אם לאחר כתיבה נעשה נקב או קרע סמוך לאות מבחוץ ועי"ז אינו מוקף גויל כשר.

דעת רוב הפוסקים דאין צריך להיות מוקף גויל רק מבחוץ להאותיות ולא בתוכן חוץ מהירושלמי שמהמיר בוה. וכמו שיבואר להלן.

²⁶ ובעו"ה יש מהסופרים שאינם נזהרין בוה כלל או מוסיפין כנ"ל או גורעין שאינן עושין כלל עוקץ לצד שמאלי ובאמת רוב הפוסקים פסקו כר"ת דעוקץ שמאלי מעכב כמו רגל ימיני אך דיש חילוק ביניהם בדיעבד לענין תיקון דבשמאלו מועיל תיקון אפילו בתו"מ ולא הוי שלא כסדרן אבל לא בימינו וכמו שנתבאר בסימן ל"ב וכבר צווח בפמ"ג בזמנו על זה. ע"כ יש לזהר מאד שלא לחסרם וגם שלא להוסיף עליהם כי העוקץ השמאלי לא יהיה רק כמין נקודה או מעט יותר יוצא מגוף היו"ד כדמוכח בספר התרומה. משנת הסופרים אות י מ"ב שם טו

²⁷ אך בתג בראשו לענין דיעבד משמע בלבוש דיש להקל אך לענ"ד צ"ע דבכ"ש בא"ב הראשון מוכח בפירוש דלר"ת שוה לענין פסול הקוץ התחתון והתג העליון ומה דנקט המשנה אפילו קוצו של יו"ד מעכב ולא נקט התג אפשר דלרבותא אף שהוא קטן מהתג כדאיתא בב"י וגם הלא ברא"ש בהלכות ס"ת וכן בהגה"מ ובסה"ת לא פסיקא להו וכתבו דיכול להיות דקוצו של יו"ד היינו התג העליון עי"ש ועכ"פ נראה אף אם נימא דאינו מעכב בדיעבד לענין שיקרא פסול אבל לכתחלה בודאי צריך לתקן אף אם מצא כן בפרשיות ישנים וכ"ש בעוקץ שמאלי דחייב לתקן ולא לחזור ולהניחן כן בבתים. בה"ל לו שם

²⁹ דבדיעבד כשר לרוב הפוסקים אם לא תייג. מ"ב טז

³⁰ מ"ב לו ג, טו

³¹ תמה הב"י על סתירת הדברים, שאחר שאמרו שכל שאינו מוקף גויל פסולה, איך הכשירו בנקבים אלו, והלא אף שהאות כשרה, הלא במקום הסמוך לנקב אינו מוקף גויל. ותירץ בשני אופנים: א. שעניינו של מוקף גויל הוא רק שלא תדבק אות באחרת, אך אין צריך שיהיה קלף חלק סביב האות. וכתב שכן משמע ברש"י. ב. שדין מוקף גויל הוא בעת הכתיבה בלבד, ומה שדנו כנגמרא בדין אות שבצידה נקב, מדובר שנעשה הנקב אחר הכתיבה. וכתב שכן מבואר ברמב"ם, וכן הביא גם מהמהר"ל ב"ה. הנפק"מ בין התירוצים, שלתירוצין הראשון אין חשש בשום נקב שליד אות, ומאידך דיבוק אותיות פוסל גם אם נעשה אחר הכתיבה, ולתירוצין השני יש לפסול גם בנקב שבצד האות ולא רק בדיבוק אותיות, ומאידך כל הפסול הוא רק כאשר היה כן בעת הכתיבה ולא אם נעשה כן לאחריה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ץ 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

צריך שתהא³² כל אות מוקפת קלף³³ מארבע רוחותיה³⁴, שלא תדבק אות בחבירתה, אלא יהא ביניהם כחוט השערה כמו שיבואר להלן דף ל. בעזיה"ת. ולא יהיו מופרדות הרבה זו מזו, כדי שלא תהא תיבה אחת נראית כשתים³⁵.

ואפי' קוצו³⁶ של יו"ד לא יגע בשום אות אחר ולא בסוף הקלף, ואפילו האות האחרון מהשיטה צריכה להיות מוקפת גויל מארבע רוחותיה ולעיכובא הוא אפילו בדיעבד.

ואפילו אות גדול³⁷ ונדבק בסופו אף על פי שיש צורת אות בלא מקום הנגיעה פסול אפילו בדיעבד וצריך לגוררו וזה מהני אף בתו"מ ואין בזה משום שלא כסדרן כיון שלא נשתנה צורת האות³⁸.

³² שו"ע ונו"כ יו"ד רעד ד או"ח לב ד

³³ בשו"ע כתב מוקף גויל וגויל דנקט לאו דוקא דאין כותבין עליו תפילין רק דנקט לישנא דשייך אצל ס"ת ולא דוקא. בה"ל ד"ה כל

³⁴ בטור משמע שמקור דין זה הוא מהדרשה 'וכתבתם' שצריך כתיבה תמה, והיינו שדין 'כתיבה תמה' כולל שני דברים: א. מה שהביא הרמ"א הנ"ל שיכתוב כל אות בשלימותה ולא יחסר בה אפילו קוצו של יו"ד ויהיה מתוויג כהלכתו. ב. שתהיה כל אות מוקפת גויל מכל עבריה. וכן מבואר בתוס' בניטין, דף כ ע"ב. שאף דין זה נלמד מדין 'כתיבה תמה'. וכן העתיק השו"ע הרב ס"ה. ובפרטי מוקף גויל, מצינו דעות האם כולן מן התורה. שבקריית ספר להמבי"ט תפילין פ"א. כתב שדיבוק בין אות לאות עד שאין ניכרת צורת האות כתיקונה פסול מן התורה משום 'כתיבה תמה', ואולם נגיעה בין האותיות באופן שצורת האות ניכרת אינה פסולה מן התורה אלא מדרבנן. ובאבן שתייה סי' מז. כתב לחלק אם הנגיעה היא למטה באות בסיום כתיבתה, שבאופן זה הפסול הוא רק מדרבנן, לבין אם הנגיעה היא בשאר צדדים, שבאופן זה הפסול הוא מן התורה. ואולם הרבה אחרונים (שו"ת נוב"י (מהדו"ת יו"ד סי' קסט), פמ"ג (פתיחה לה' קריה"ת ד"ה ואינה ממנין, א"א כאן סקס"ט), שו"ת זרע אמת (ח"ב סי' קכו) והחיד"א (שם). ועיין מה שכתב בזה בשדי חמד (כללים, מערכת ה' כלל סד). נקטו שפסול מוקף גויל הוא מן התורה בכל האופנים, וכן נקט המשנ"ב סוס"י לו, כללי מקף גויל. רלנ. ונפק"מ בפסולי מוקף גויל שאינם פוסלים אלא בעת הכתיבה ולא לאחר מכן, ונפל ספק אימתי אירע הפסול, שכשהפסול הוא מדרבנן יש להתיר משום ספק דרבנן לקולא. ואולם לפסק המשנ"ב שהכל מן התורה, אין להקל בכל זה.

³⁵ ויהיה בין תיבה לתיבה כמלא אות קטנה, ולא יקרנם ביותר שלא יהיה שתי תיבות נראות כאחת. ואם שינה, שהרחיק בין האותיות עד שהתיבה נראית כשתים, או שקירב שתי תיבות עד שנראות כאחת, פסול. ובשו"ע שם ויבואר להלן דף ל"ג בעזיה"ת

³⁶ מ"ב שם יג

³⁷ מ"ב שם יב

³⁸ ובמשנ"ב ה' קריה"ת סי' קמג סקב"ה. כתב לגבי ספר תורה שנמצאו בו בשבת באמצע הקריאה אותיות דבוקות, שאי אפשר לגרר אותן היום, או שאירע כן בחול ואין שם מי שיגרר בקל ובלא טורח, אזי אם הדיבוק הוא בסוף האות באופן שאפשר לגרר רק את מקום הדיבוק ותחזור האות להכשירה, אפשר לקרות בו כך ואין צריך להוציא ספר תורה אחר, אבל אם הדיבוק היה בתחילת כתיבת האות או באמצע שממקום הדיבוק

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הכנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

ומבפנים נמי בעינן מוקף גויל ויש להחמיר דאפי' מצד א' בפנים אם אינו מוקף גויל פוסל כמבחוץ וכל זה בתחלת הכתיבה אבל אם לאחר שנכתב ניקב או אכלו עכברים ותולעת כשר אפילו מבחוץ. ומיהו ודאי דיעבד דוקא כשר הא כל מה שיש לתקן הוה כלכתחלה וצריך תיקון הלכך אם ניקב בצד אות ועב הוא מגרר קצת עוביו ויש לו היקף גויל דאין שיעור לעוביו. ודע עוד דתיקון מועיל אפילו אם נכתב לכתחלה בלא היקף גויל כגון ך' פשוטה בלי היקף וה"ה שאר אותיות בין בארכן או בעוביין אם השאר צורת האות עליה מוחק וגורר ולא הוי שלא כסדרן בזה³⁹.

אם תג אחד דבוקה בחברתה אם התגין של האות גופא דבק אחד בחבירו פסול⁴⁰, ויכול לגוררו ואפילו בתו"מ ואין בזה משום שלא כסדרן.

אך אם גופי האותיות ניכרות כל אחד בפני עצמו ותג של אות זה נגע בתג של אות אחר או מתיבה לתיבה יש מקילין⁴¹ אפילו בלא תיקון ומ"מ לכתחלה יש להחמיר ולגרור⁴².

דף לד:

ט. ת"ר לטטפת לטטפת הרי כאן ד' ... הא כיצד נותבן על ד' עורות ומניחן בד' בתים בעור אחד ואם כתבן

ולהלן נכתב בפסול, אזי אפילו אם לא נשתנתה צורת האות יש להוציא ספר תורה אחר. והיינו שכאשר אי אפשר לגרור אפשר לסמוך על הרשב"א שהכשיר באות שנדבקה בסופה.

³⁹ סוף קונט' משנת הסופרים קיצור כללי מוקף גויל

⁴⁰ שדעת הרמ"ע לפסול [והובא דבריו במ"א ובא"ר] בה"ל שם והחזו"א או"ח סי' ח סק"א, חלק על הרמ"ע ודעתו שלדידן שאין התגין מעכבים יש להכשיר בכל אופן, גם כשהתגין מדובקים ונראים כשיין או עיין, שלא מצינו לפסול באות שבין שיטה לשיטה, וכל שכן בתגין שניכרים שהם תגין אלא שנכתבו שלא כדין. וכתב עוד שאפילו באופן שיש גם הפסק מועט בין התגין לאות, מכל מקום כל שהקורא מצרפם לאות כשר. ועיין ששכתב שגם לשיטות שהתגין מעכבים, אם אין התגין נוגעים באות כל שהקורא מצרפם קיים מצות תגין, שלא נאמר בתגין דין כתיבה תמה, ובהפסק מועט כזה לא חיישינן, אלא שלשיטת אלו אם גם היתה נגיעה בתגין שנראים כאות אחרת, יש לפסול, אחר שלא נכתבו בכשרות.

⁴¹ המאירי מיקל בזה והמ"א והפר"ח בא"ע סי' קכ"ה סק"א מחמירין ג"כ בזה אך הא"ר בסימן זה כתב דיש להחמיר בזה רק בדאפשר והובא דבריו בפמ"ג בא"א ומ"מ לכתחלה בודאי יש להחמיר ולגרור כדעת הרלב"ח שהביאו המ"א בסק"ג דתיקון מהני אפילו לדידיה ואפילו תגין שנוגעין אחד לחבירו באות גופא נראה דמהני תיקון ואפילו בתו"מ ולא מיקרי שלא כסדרן כיון דחוינן שלא נשתנה צורת אות מקודם עי"ז וכן כתב בספר קסת הסופר. בה"ל שם ד"ה צריך

⁴² היה קו דיו שהולך מתג לתג באמצעם כזה H, הביא בארחות רבינו ח"א אות קיח. בשם בעל הקהלות יעקב שאין בזה משום חסרון של מוקף גויל, וגם לשיטות שהתגין מעכבים יש להכשיר, שאנו רואים את החלק התחתון כקשקוש על גבי האות שאינו פוסלו, ויוצא ידי חובת תגין בחלק העליון שמעל הנגיעה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | וובטלי 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הַכְּתָא לְמִשְׁיחָא בְּדָף הַיּוֹמִי

מסכת מנחות

בעור אחד והניחן בד' בתים יצא ... ריוח ביניהן ... אינו צריך ושזין שנותן חוט או משיחה בין כל אחת ואחת ואם אין חריצן ניכר פסולות

כבר התבאר במסכת סנהדרין דף ד: שמצות תפילין⁴³ היא שיעשה ד' בתים מעור אחד⁴⁴ לשל ראש, ובית אחד לשל יד.

וחתיכת עור תפורים יחד יש להקל שנחשב בעור אחד⁴⁵, ואם היו רק דבוקות בדבק יש להחמיר אולם יש מקילים⁴⁶ וכן נתפשט עתה המנהג במדינותינו ומ"מ לכתחילה ראוי ונכון לעשותו מעור אחד ממש כי יש מחמירין וסוברין שאינו מועיל בחתיכות תפורות יחד או מדבקות בדבק.

והסומכין להקח בעור מודבק צריכין שיהיו הד' בתים פרודות זה מזה ולא יהיו מדובקין זה לזה ולא כמו שעושין הסופרים שמדבקין ע"י דבק רק שלמעלה עושין סימנים כמו חריץ בעלמא דצ"ע⁴⁷ אם להכשיר אפילו בדיעבד⁴⁸. ובאמת טוב הוא שאפילו העושין

⁴³ שו"ע ונו"כ או"ח לב לה

⁴⁴ במ"ז שם א הביא דילפי' מלמטפות דמט בכתפי שתים ופת באפרקי שתים פי' דבמקום הנקרא כתפי ואפרקי כשרוצים לומר שנים הם אומרים מט או פת ומדכתיב לזכרון בין עיניך וזכרון א' אמרתי לך הא כיצד כותבן על ד' עורות ומניחן בד' בתים בעור אחד ובש"י כתיב והיה לך לאות כשם שאות א' מבחויץ כך אות א' מבפנים. אולם עיין ברא"ש הלכות קטנות תפילין ב ובתוד"ה למטפת מנחות לד: מובא בעולת תמיד או"ח ב א דילפינן [מנחות לד ע"ב] ארבע פרשיות מדכתיב בפרשת שמע [דברים ו, ה] והיה [שם יא, ה] למטפת חסר, ובהיה כי יביאך [שמות יג, ז] כתיב למטפת מלא, נלמד ארבע בתים. ומטפת הוא לשון תכשיט, כמו במטפת דפרק כמה אשה יוצאה [שבת נו ע"א], או לשון הבטה שהוא נתון בראש בין העינים. ותפילין לשון פלילה שהם אות והוכחה שהשכינה בישראל שנאמר [דברים כה, י] וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך, ⁴⁵ שכך מצדד המ"א דחשובים בעור אחד וכ"כ בתשובת ח"ס או"ח סימן ה' שיש להקל בתפורות. מ"ב שם קעב

⁴⁶ בח"א משמע דה"ה אם הם דבוקות בדבק וכן משמע באו"ז נחשב בעור אחד שם

⁴⁷ לפי שיש מהאחרונים שהקילו בזה, (ישועות יעקב (סקכ"ד כ"ה) שו"ת חתן סופר (סי' כד אות א), ברכת שלום (עמ' קמה), שו"ת ארץ צבי (סי' יא), דעת תורה (ס"מ). [ובסת"ם כהלכתן (פכ"ב) כתב שיש ללמד זכות על בית ישראל שנהגו כן, שיש לומר שהדיבוק מחשיב שאין העורות נפרדים אבל אינו עושה אותם לאחד].) ומעמם שכיון שמבפנים יש ארבע מחיצות לכל אחד מן הבתים וגם מבחוץ יש היכר על ידי החריץ, אין מועיל הדבק לבטל מהם שם ארבעה בתים, ועוד שיש לומר שדבק מועיל להחשב חיבור בדבר שדינו להיות מחובר, אבל אינו מועיל לבטל שם ארבעה בתים מאחר שדינם להיותן נפרדים.

⁴⁸ דממ"נ אם אנו חושבין ע"י דיבוק עור אחד א"כ אין לנו אלא בית אחת ובתוכו ד' מחיצות דפסול ואם אין הדבק עושה עור אחד ויש כאן ד' בתים עם ד' חריצים דהדיבוק כנפרד דמי א"כ התפילין גופיהו נעשו משתי עורות ופסולים.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ץ 22887389 | וטבלי' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת מנחות

אבל בכתב הפרשיות על ד' עורות י"א שא"צ לתת כלום בין בית לבית ויש פוסקים שבכל אופן צריך לתת הבדל בין הבתים וכן יש לנהוג שיעביר

סתפירת תפילין של ראש את חוט התפירה בין כל בית ובית. אך בדיעבד אינו מעכב שהעיקר כסברא הראשונה⁵⁴.

י. תפלה של יד כותבה על עור אחד ואם כתבה בארבע עורות והניחה בבית אחד יצא וצריך לדבק

של יד, כותב⁵⁵ הארבעה פרשיות בקלף א' וגולל אותן מסופן לתחלתן, וכורך קלף עליהם ושער עגל, ומכניסן בביתם כמו של ראש.

ואם כתבם על ארבעה קלפים יניחם בבית אחד שכך עדיף⁵⁶. ואם הניחם בארבעה בתים, יצא. והוא שיטלה (פי' יכסה) עור על ארבעה בתים שיהיו נראים כבית אחד. ואם יש שיין בבית יכסה בהעור גם על מקום השיין שלא יראה החוצה דאל"ה יש בו חשש בל תוסיף בהשיי דאין צריך לשיין. וכ"ש

י"א⁵⁷ שאם הם כולם בבית אחד אפילו לכתחלה א"צ לדבק. והמנהג לדבקם בדבק גם אם הניחם בבית אחד⁵⁸, אף שבודאי יצא, מ"מ לכתחלה מצוה לדבקם שיהא הכל בקלף אחד. ויזהרו ליטול דבק כשר, מבהמה טהורה. וזה רק למצוה אבל לא לעיכובא כיון שהדיבוק אינו מעכב ממילא אין קפידא במה מדבק⁵⁹.

⁵⁴ מ"ב שם ריז ורל

⁵⁵ שו"ע ונו"כ שם.

⁵⁶ מ"ב שם ריח

⁵⁷ עיין בפמ"ג שכתב שכן הוא לדעת המחבר. בה"ל שם אם

⁵⁸ לדעת הרמ"א. בה"ל שם

⁵⁹ מ"ב רכ

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת מנחות

כתבו האחרונים שאף שלכתחלה מצוה לכתוב הד' פרשיות של יד בקלף אחד, מ"מ אם כבר כתב בד' קלפים, חשוב כדיעבד. ומותר להניחם לכתחלה אם מדביקם מקודם. ואם נמצא טעות בפרשה רביעית מותר לכותבה בקלף לבד, אפילו לכתחלה, ולהדביקה דזה הוי כדיעבד⁶⁰.

יא. שאם אין לו תפילין של יד ויש לו שתי תפילין של ראש שטולה עור על אחת מהן ומניחה ... תפלה של יד עושין אותה של ראש ושל ראש אין עושין אותה של יד לפי שאין מורידין מקדושה חמור' לקדושה קלה ... הא בעתיקתא הא בחדתתא

גדולה קדושת תפילין של ראש מקדושת של יד, משום דרובא של שם שדי' הוא בשל ראש, דהיינו השי"ן והדל"ת. לפיכך אסור לשנות⁶¹ תפילין של ראש לעשותן של יד, ואפי' אין לו ש"י ויש לו ב' של ראש⁶², וכן ליקח מהש"ר איזה פרשה ליתן בש"י אסור⁶³.

ואפילו ליקח רצועה מהם וליתן בש"י אסור או לשנות נרתק המיוחד לשל ראש דגם הוא בכלל תשמיש קדושה כמו רצועה, ולעשותו של יד⁶⁴, מפני שאין מורידין מקדושה חמורה לקדושה קלה⁶⁵, ושל ראש קדושתו חמורה שרובו של שדי בשל ראש.

⁶⁰ מ"ב ריט

⁶¹ שו"ע ונו"כ שם מב א

⁶² מ"ב שם א

⁶³ בה"ל שם אפילו

⁶⁴ מ"ב שם ב

⁶⁵ עיין בפמ"ג שמסתפק אם דינא דאין מורידין הוא מדאורייתא או מדרבנן ולבסוף צידד לומר דהוא דאורייתא. ועיין בתשובת משכנות יעקב בסי' נ"ח שהביא ג"כ ראייה מירושלמי דהא דאין מורידין מדאורייתא הוא. בה"ל שם ד"ה אסור

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ה"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

אבל משל יד לשל ראש, מותר לשנות שיעשה לה ארבעה בתים ויכנים כל פרשה בבית שלה. וכן מותר ליקח הפרשיות ורצועות משל יד לשל ראש⁶⁶.

ואם היו חדשים שעדיין לא הניחם⁶⁷, אף על פי שזימנם והכינם לצורך הראש מותר לשנות אפילו משל ראש לשל יד⁶⁸, שתולה עליהם מכסה עור אחד ונראים כבית אחד⁶⁹. שהרי אין כאן אלא הזמנה והזמנה לבדה לאו מילתא היא.

אם נפסקה רצועה של יד סמוך לקשר אסור, להפוך ראש האחר למעלה במקום שהוא חזק ולעשות בו הקשר ש"י והחתיכה שהיה בו הקשר יחברנה עתה על ידי קשירה לרצועה זו למטה, דמורידה מקדושתה לחתיכה זו כיון שהיה בו הקשר והיו"ד ועתה יעשה בו כריכת האצבעות.

אלא אותה חתיכה צריכה גניזה ואם אינה רצועה ארוכה כ"ב אזי לא יעשה כריכות כ"ב סביב היד.

וכן בש"ר⁷⁰ אם נפסק מה שמקיף הראש אסור להפוך מה שבתוך הקשר שיהיה חוץ לקשר ויקשרנה שם שמורידה מקדושתה כיון שאין עושה עתה הקשר בחתיכה.

יב. כיצד סדרן קדש לי והי' כי יביאך מימין שמע והי' אם שמוע ... החליף פרשיותיה פסולות

⁶⁶ מ"ב שם ה

⁶⁷ אם נמצא איזה פסול בפרשה אחת אם מותר ליקח מהפרשה שלפניה לתנם בש"י תלוי בזה אם הפסול הוא מחמת שלא היה כתוב מתחלה איזה אות כדון או שאר פסול אחר שהוא פסול מעיקרא א"כ הפרשיות האחרות והרצועות עדיין הם בכלל חדשים ואם הפסול נעשה מחמת יושנן או שאר קלקול שנתהוה אח"כ כבר חלה עליהם קדושה החמורה ואסור לשנותם. בה"ל שם אפילו

⁶⁸ ורצועה חדשה שנתנה בתוך תפילין ישנים לכאורה לא הוי זה ג"כ כ"א הזמנה עדיין ושרי לשנותה דלא נקראה בשם תשמיש קדושה כ"א כשהניחה פ"א על הראש. בה"ל חדשים ולמעשה צ"ע.

⁶⁹ אף שהם כתובים על ד' קלפים ונתונים בדר' בתים מבפנים אין בכך כלום בדיעבד. כמו שהתבאר ⁷⁰ מ"ב שם ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ה"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

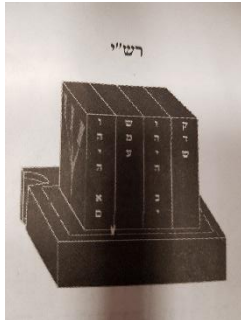
<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

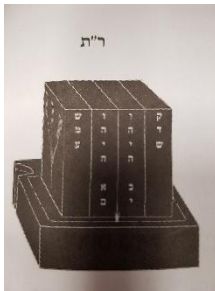
הכנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

ומצוה שיכתוב⁷¹ ארבע פרשיות⁷², לשל יד בקלף אחד ובשל ראש בארבע קלפים, וזהו סדר כתיבתן והנחתן בבית לרש"י והרמב"ם שהן: א. (שמות יג פסוקים א – י) קדש לי כל בכור עד מועדה מומים ימומה משמאל המניה⁷³ בבית החיצון. ב. (שם פסוקים יא – טז) והיה פי יבאך עד פי בהזק יד הוציאנו ה' ממצרים. בבית שני ג. (דברים ו פסוקים ד – ט) פרשת שמע ישראל עד ובשעריך, בבית שלישי ד. (שם יא פסוקים יג – כא) והיה אם שמע עד על הארץ שהוא בית החיצון לימינו.

וצריך לכתבם בסדר הזה, לכתוב תחלה הקודמת בתורה, ואם שינה, פסול⁷⁴. וכן אם⁷⁵ החליף איזה פרשה שנתנה שלא בביתה המיוחד לה פסולין אף דיש ד' פרשיות בד' בתים וכ"ש אם נתן שתי פרשיות בבית אחד. ולכתחלה יכתוב של יד קודם של ראש.

ולר"ת למרות שסדר כתיבתן כסדר הנ"ל כפי שהם כתובין בתורה, אך בהנחתן בבית יניה בבית השלישי והיה אם שמוע ובבית הרביעי שהוא החיצון שמע, ומנהג העולם כרש"י והרמב"ם.

ובשל יד יכתוב בשל יד שהם בקלף אחד קדש והיה כי יביאך ויניה חלק והיה אם שמוע ויכתוב שמע ואח"כ יכתוב והיה אם שמוע⁷⁶.

⁷¹ שו"ע ונו"ב שם לד א

⁷² אולם זה לא ילפינו מהלימודים הנזכרים בנ"מ כאן אלא כמש"כ הרא"ש שם וז"ל "גרסי" במכילתא והיו לאות על ירך בד' מקומות מזכיר פרשת תפילין קדש והיה כי יביאך שמע והיה אם שמוע מכאן אמרו מצות תפילין ד' פרשיות של יד הן כרך אחד. ושל ראש הן ד' טוטפות. קדש והיה כי יביאך שמע והיה אם שמוע כותבן כסדרן ואם כתבן שלא כסדרן הרי אלו יגנוזו"

⁷³ אפילו אם המניה הוא איטר אזלינן בתר ימין ושמאל דעלמא. מ"ב ה

⁷⁴ היינו התפילין שנעשו מאותן הפרשיות אבל הפרשיות עצמן לא נפסלו כגון אם התחיל לכתוב מפרשת והיה כי יביאך ויכל לצרף לזה פרשת קדש מתפילין אחרים אם יודע בודאי שנכתב קודם אלו דאל"ה ספק תורה לחומרא וה"ה אם בעת הכתיבה היה כסדרן רק אח"כ נפסל פרשה אחת המוקדמת נתבטל ממילא כל הפרשיות שאחריה ולענין צירוף מפרשיות אחרים ג"כ הדין כנ"ל. מ"ב שם ד

⁷⁵ מ"ב שם א

⁷⁶ מ"ב שם ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ה"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

